

Cambridge Papers

**CRIZA IDENTITĂȚII UMANE
De ce e importantă
Trinitatea?**

Michael Ovey

CAMBRIDGE

JUBILEE
CENTRE

A BIBLICAL VISION FOR SOCIETY

CRIZA IDENTITĂȚII UMANE: DE CE E IMPORTANTĂ TRINITATEA?

Michael Ovey

Articol publicat în seria *Cambridge Papers*

Iunie 1995

Traducător: Elena Neagoe

Centrul de Educație Creștină și Cultură Contemporană
Areopagus

Timișoara 2018

Originally published in *Cambridge Papers* series,
by The Jubilee Centre (Cambridge, U.K.) under the title
*The Human Identity Crisis: Can we do without the
Trinity?*

Volume 4, Number 2, June 1995.

© Michael Ovey, 1995

All rights reserved.

Published with permission of The Jubilee Centre,
3 Hooper Street, Cambridge, CB1 2NZ, UK

www.jubilee-centre.org

Charity Registration Number 288783.

Ediția în limba română, publicată cu permisiune,
sub titlul

*CRIZA IDENTITĂȚII UMANE: DE CE E IMPORTANTĂ
TRINITATEA?*

de Michael Ovey,

apărută sub egida Centrului Areopagus din Timișoara

Calea Martirilor nr. 104

www.areopagus.ro

cu sprijinul oferit de SALLUX

Începând cu anul 2011, activitățile desfășurate de Sallux sunt susținute financiar de către Parlamentul European. Responsabilitatea pentru orice comunicare sau publicație redactată de Sallux, sub orice formă sau prin orice mijloc, revine organizației Sallux. Parlamentul European nu este responsabil pentru modurile în care va fi folosită informația conținută aici.

Coordonator proiect:

Dr. Alexandru Neagoe

Toate drepturile rezervate asupra prezentei ediții în
limba română. Prima ediție în limba română.

Traducător: Elena Neagoe

Editor coordonator: Dr. Alexandru Neagoe

*Cu excepția unor situații când se specifică altfel, pentru
citatele biblice s-a folosit traducerea D. Cornilescu.*

*Orice reproducere sau selecție de texte din această
carte este permisă doar cu aprobarea în scris a
Centrului Areopagus din Timișoara. Dacă există vreo
discrepanță între versiunea engleză și cea română,
versiunea engleză are întâietate.*

Rezumat

Această lucrare examinează problemele contemporane legate de identitatea umană și discută cauzele și consecințele lor. Analizează percepția că doctrina trinitară este redundantă în zilele noastre și susține că, departe de a fi doar un joc de salon, ea și numai ea permite să fie exprimate pe deplin caracteristicile personale perfecte ale lui Dumnezeu. Această doctrină confruntă de asemenea atât tendința spre individualism, cât și spre uniformitate care caracterizează societățile occidentale, oferind astfel o justificare esențială pentru identitatea și valoarea umanității.

Prefață

„Oglindă, oglinjoară, cine-i cea mai frumoasă din țară?” Întrebarea mamei vitrege din povestea *Alba-ca-Zăpada și cei șapte pitici* este locul cel mai improbabil pentru a începe o discuție despre Trinitate, însă există ceva fascinant în întrebarea ei. Nu este suficient că ea are propria opinie despre frumusețea ei. Mai mult decât orice, ea dorește cu disperare o cunoaștere obiectivă despre ea, ceva ce doar altcineva decât ea îi poate oferi. Oglinda din poveste are o mărturie adevărată despre cine este ea și, prin urmare, ea are nevoie de oglindă pentru a-și cunoaște locul în lume. Singură, ca să spunem așa, îi lipsește definirea.

Problema legată de cine suntem

Fără măgulire probabil, împărtășim această întrebare cu mama vitregă din poveste. Bineînțeles, este o întrebare perenă din moment ce are de-a face cu o problemă umană permanentă. Totuși, sfârșitul secolului XX pune această problemă într-un mod acut. Se merită să reflectăm la trăsăturile care o fac să fie și astăzi la fel. Există două care sunt de interes special:

(i) Individualismul

Unul dintre cele mai frapante aspecte ale vieții moderne este locul pe care-l ocupă individul. Individul este deseori din ce în ce mai izolat pe măsură ce dimensiunile comunitare ale vieții devin mai dificil de protejat.

În mod natural, individualismul are atracțiile sale din moment ce povara responsabilității este adesea redusă pe măsură ce legătura socială se dizolvă. Aceasta oferă o libertate de acțiune considerabilă, însă ceea ce observăm merge dincolo de simplul fapt sau fenomen că viața din secolul XX este individuală, ea este și individualistă. Faptul este justificat ideologic – individualismul este un crez.

În practică acest crez înseamnă că în cele din urmă, eu sunt răspunzător față de mine însumi, nu față de alții. Prima mea datorie este față de mine, o atitudine care rezonază cu cultura care este orientată spre piață. Însă există și un preț: ceilalți au și ei o datorie față de ei înșiși în primul rând, nu față de mine. În acest sens, individualismul este un crez singuratic.

(ii) Uniformitatea

În mod paradoxal, tendința spre uniformitate coexistă cu individualismul. Stilurile de viață moderne au încercat să creeze o cultură de masă globală în care diferențele sunt eliminate gradat. Poți să ai cartofi prăjiți de la McDonald în New York, Moscova și Bangkok. Chiar și limbile, acele semne ale diversității culturale umane, sunt pe cale de a se stinge pe măsură ce cultura pune valoare specială doar pe câteva limbi.

Totuși, într-un astfel de climat devine tot mai dificil să vedem ce face ca un individ să fie unic. El sau ea are atât de multe în comun cu alții încât pot părea interschimbabili. Într-adevăr, cultura din secolul XX cu imboldul său spre eficiență și conveniență are un

interes particular față de uniformitate. Interschimbabilitatea din cadrul forței de muncă poate părea de dorit pentru un angajator și a avea un client „standard” duce la eficientizare.

Cauzele problemelor noastre

Niciun factor, bineînțeles, nu este singurul responsabil pentru aceste trăsături ale vieții. Este posibil doar să vedem la suprafață ce lucruri au determinat situația prezentă. Există, însă, un număr de factori diferiți care necesită comentarii.

(i) Stilul de viață modern

O combinație de tendințe și dezvoltări fac din viața modernă una diferită și contribuie atât la individualismul nostru, cât și la uniformitatea noastră. Indiferent care a fost intenția originală, tiparele noastre de muncă și timp liber în general, orașele fluide și anonime ne fac să fim departe de familia extinsă. Prietenii apropiate pot deveni temporare. Aceste realități tind să creeze indivizi izolați și dispersați.

În plus, divizarea familiei și etica de tip carierist pot să atragă atenția asupra identității ca o funcție a muncii, așa încât chestiunile mai largi legate de individ sunt înăbușite. Pe măsură ce munca se erijează ca funcție centrală în viața unei persoane, și datorită faptului că acea muncă este departe de a fi unică, diferențele dintre indivizi dispar din vedere. Nu mai este nicio surpriză să vezi o persoană ca fiind una dintre multele persoane dintr-o cultură globală de masă. Relațiile personale tind să devină dispensabile, iar individul devine izolat, la rândul său izolând pe alții.

(ii) Reducționismul

Înțelegerea pe care o avem despre mecanica universului a crescut și suntem tot mai capabili să „reducem” evenimentele oferind explicații ce

folosesc din ce în ce mai multe legi științifice de bază. Acest tip de reducere este, bineînțeles, o parte perfect adecvată metodei științifice. Totuși, odată cu aceasta a apărut un tip diferit de reduccionism, o tendință ideologică de a spune că, filosofic, „tot” ceea ce suntem nu este mai mult decât o colecție de organe sau o colecție de atomi: existența noastră nu are nicio dimensiune transcendentă sau metafizică. Acest tip de reduccionism este ideologia de tip „nimic mai mult.”

Acest reduccionism poate îmbrăca multe forme. La nivel popular, s-a considerat că psihologia reduce ființa umană la un mănunchi de instincte, reflexe condiționate și nevroze, un behaviorism primitiv în care este redundant să vorbești despre un „sine” coerent. În mod mai radical, alții susțin că suntem simple mașini biologice folosite pentru propagarea genelor. Mergând mai departe, putem fi analizați ca conglomerate de particule subatomice a căror activitate este guvernată de legile fundamentale ale fizicii.

Reduccionismul de acest tip poate fi criticat din mai multe motive, însă pentru scopurile acestei lucrări, este important să observăm că el „uniformizează” omenirea: nu există nimic diferit intrinsec între diferiți membri ai rasei umane. Într-adevăr nu este nicio diferență intrinsecă între noi și restul universului.

Semnificația acestui concept pentru atitudinile din secolul XX este profundă. Ea oferă un motiv, de fapt un fel de justificare morală, pentru a trata ființele umane ca indivizi interschimbabili. Unul este la fel ca celălalt din moment ce toți pot fi reduși la aceleași componente de bază. Aceasta legitimează uniformitatea culturii noastre.

(iii) Tradiția filosofică occidentală

Câteva dintre aspectele filosofiei vestice predominante se dovedesc a fi mai puțin benefice. A existat o tendință de a căuta răspunsuri cu privire la identitatea umană privindu-i pe indivizi doar ca indivizi, autonomi și autogeni, fără a avea nevoie de contact sau comuniune cu alții.

Această tendință este bine înrădăcinată. Un exemplu este Boethius, care susține că o persoană este o substanță individuală dintr-o natură rațională. Aceasta prezintă individul atât ca persoană autonomă, cât și ca persoană pur rațională. Descartes continuă această abordare afirmând: „Gândesc, deci exist.” Această abordare este în mod clar egocentristă, din moment ce orice cercetare începe cu mine, cel care gândește, fără a avea nevoie de contribuții din exterior.

Un succes al acestei tradiții a „eu-lui” autogen este Kant. Kant a încercat să întâmpine scepticismul lui David Hume despre felul în care noi cunoaștem lumea fizică. În acest scop, el a investigat capacitatea rațiunii umane, care implica felul în care „eu” percep lumea și care sunt abilitățile și limitările mele pentru a face aceasta. Însă plecând din acest punct, lui Kant îi este greu să verifice dacă mintea umană poate într-adevăr să examineze abilitățile și limitările sale în mod corect. Dacă acestea erau verificabile, atunci mama vitregă din *Alba ca Zăpada* nu și-ar mai fi întrebat oglinda pentru că ar fi știut ea însăși. Dacă ar fi avut numai posibilitatea să citească opera lui Kant...

În mod tulburător, această tradiție filosofică oferă un fundament ideologic atât pentru individualism, cât și pentru uniformitate.

Astfel, dacă sinele este abordat în termenii unei entități autonome și autogene, atunci ceilalți sunt, în anumite privințe, irelevanți pentru acel sine. Într-

adevăr, însăși verificarea existenței altor „sine” este problematică. Știu că sunt rațional din moment ce observ propriile procese mentale (conform lui Boethius), însă nu îi observ pe alții în același fel.

Aceasta tinde să justifice faptul că eu îmi dau socoteală doar mie: la urma urmelor, pot să spun doar despre mine cu adevărat că sunt un individ. În mod tragic, aceasta are și o consecință: ca individualist ideologic nu pot să cer nimănui nimic; accept faptul că ceilalți nu-mi dau mie socoteală.

Totuși, această tradiție filosofică poate legitima și uniformitatea atunci când este dezvoltată oarecum diferit. Dacă presupun că ceea ce mă face pe mine „uman” este rațiunea mea și dacă și ceilalți își folosesc rațiunea, atunci prin ce mă diferențiez de ei? Un calculator Apple Mac este la fel cu altul. Alții împărtășesc capacitatea mea „umană” aproape insesizabil.

Ceea ce face puternice aceste trei influențe nu este impactul lor individual. Mai degrabă, ele formează un cocktail de influențe, în care acțiunile sociale și ideologia se combină și se întăresc reciproc pentru a produce o cultură în care definiția individului devine extrem de problematică, iar identitatea umană devine, în practică, epifenomenistă, ceva care, dacă există, este secundară și nu este parte esențială a modelului de bază.

Rezultatele

(i) Relațiile civice: fragilitatea drepturilor omului

Având în vedere trăsăturile individualismului și uniformității, fundamentul drepturilor omului de care ar trebui să se bucure toți începe să devină fragil. La urma urmei, la nivel individualist, dacă eu sunt un sine autonom și autogen, de ce ar trebui să-mi pese de drepturile tale? Lumea mea este completă și fără tine, iar respectarea sau încălcarea

drepturilor tale sunt opțiuni egale, care depind doar de alegerea mea suverană. Dacă ținem cont de uniformitate, atunci nu ai nimic în tine care să nu poată fi înlocuit de o altă creatură din cadrul comunității globale: valoarea ta este subminată.

Ne împotrivim în mod natural unor astfel de concluzii și, istoric, am încercat să găsim în pragmatism un temei pentru drepturi: cer și exercit anumite drepturi, dar sunt dispus să acord drepturi reciproce altora în schimbul drepturilor lor, pentru ca societatea să poată funcționa. Problema aici este legată de înclinația noastră de a nu da nimic în schimb, de a ne cere „drepturile” în timp ce încercăm să respingem „drepturile” altora, iar pragmatismul nu poate oferi cu adevărat un cadru moral care să spună că aceasta este rău.

(ii) Relații transcendente: excluderea lui Dumnezeu

În mod natural, într-o societate care s-a bazat mult pe individualismul ideologic, sinele este plasat în centrul universului. Aceasta înseamnă că Dumnezeu nu poate fi tratat „ca Dumnezeu” (Romani 1:21), pentru că a-L trata pe Dumnezeu ca Dumnezeu include a-L vedea pe El, nu pe noi înșine, ca centrul existenței. În plus, reducăționismul tinde să nege atât existența lui Dumnezeu, cât și necesitatea unei relații cu El: dacă eu nu sunt „nimic” decât atomi și molecule, pare ridicol să pretind că este necesar să-L cunosc pe Dumnezeu și să mă bucur de El pentru totdeauna.

Renunțarea la Sfânta Treime?

La prima vedere, doctrina Trinității pare să aibă de-a face cu un domeniu complet diferit al gândirii, cu natura și persoana lui Dumnezeu, nu cu caracterul ființei umane. Singurul lucru în comun, susțin unii, este că doctrina Trinității este o „adăugare”, este neesențială: o dogmă epifenomenistă.

În ultimii ani, au existat câteva considerații care ne-au împins în această direcție, chiar dacă în general ele nu au fost acceptate în rândul creștinismului.

În primul rând, este o doctrină greu de explicat. O glumă veche spunea că unu plus unu plus unu în matematică este trei, iar în teologie este unu. S-a afirmat că ceva atât de dificil de crezut și înțeles face evanghelizarea mai dificilă. În plus, suntem incorecți dacă insistăm asupra a ceea ce noi înșine nu înțelegem clar.

În al doilea rând, există presiunea dialogului inter-religios. Doctrina Trinității este o doctrină creștină distinctă, care împiedică cooperarea cu celelalte religii monoteiste, iudaismul și islamul, precum și cu curentele moniste din hinduism și budism. Argumentarea continuă cu faptul că am putea da la o parte Trinitatea ca fiind ne-esențială sau, cel puțin, să ne abținem politicos să o menționăm atunci când ne aflăm în compania persoanelor din alte religii.

În al treilea rând, doctrina Trinității ia ca punct de plecare credința în Isus ca fiind divin în mod deplin și unic, iar această credință nu face altceva decât să ne separe de o lume seculară care poate ar dori să îmbrățișeze morala creștină, respectiv de alte credințe, care, ca și noi, ar dori să se opună materialismului sau inumanității vieții moderne.

În al patrulea rând, se spune că această doctrină este o dezvoltare post-biblică, una dintre nenumăratele „opțiuni” teologice disponibile în raport cu materialul biblic.

Totuși, renunțarea la doctrina Trinității lui Dumnezeu presupune un preț foarte mare de plătit.

(i) Persoana lui Dumnezeu

Dacă Dumnezeu nu este triun, însă este singurul Dumnezeu care a existat din totdeauna și veșnic, fără să aibă nicio relație personală cu Însăși ființa Sa, atunci ajungem să afirmăm lucruri foarte ciudate despre natura Sa. Unul din două lucruri trebuie să fie adevărate:

(a) Pe de o parte, putem spune că El nu are relații personale. El nu le-a avut înainte de creație, iar creația nu a alterat acest lucru: indiferent care ar fi relația Lui cu creația Sa, ea nu ar fi una personală. El este, de fapt, incapabil să aibă relații personale. Mai degrabă, relația Lui cu creația se aseamănă cu cea dintre un supercalculator gigant și obiectele gândirii sale, sau cu cea dintre electricitate și obiectul pe care-l afectează.

Totuși, aceasta creează consecințe neplăcute. Dacă suntem capabili să avem relații personale, aceasta înseamnă că avem o capacitate, care nu este inerentă moral, pe care Dumnezeu nu o are, un rezultat bizar pentru un Dumnezeu atotputernic. Sau putem concluziona că, din moment ce suntem creați după chipul lui Dumnezeu, afirmațiile noastre despre relațiile personale sunt, de fapt, la fel de iluzorii ca ale Lui.

(b) Pe de altă parte, putem spune că Dumnezeu este are doar capacitatea de a fi personal. Înainte de creație, El nu a avut nicio relație personală și a început să aibă relații personale doar după ce a început creația. În această abordare, Dumnezeu trebuie să cunoască relațiile din mers (un gând nu foarte încurajator). Această abordare ne lasă, însă, cu o dilemă acută:

(i) Dacă Dumnezeu a fost atotsuficient înainte de creație (așa cum susțin tradițiile monoteiste) atunci relația personală nu este esențială pentru El, întrucât El nu are nevoie de aceasta: este

epifenomenistă, iar, la bază, Dumnezeu este impersonal, ceea ce ne lasă cu o imagine care diferă foarte puțin de cea de la punctul (a).

(ii) Dacă Dumnezeu nu a fost atotsuficient înainte de creație, dar a fost esențialmente personal și a trebuit să creeze universul pentru a Se completa pe Sine, atunci relația noastră cu El nu este, evident, cea pe care Pavel o prezintă în Fapte 17:24-27, unde insistă asupra independenței complete a lui Dumnezeu de creația Sa. El devine un Dumnezeu care depinde de noi pentru a Se împlini pe Sine. Aceasta ne-ar pune într-o poziție de negociere (de exemplu, noi Îl vom iubi dacă renunță la porunca despre curvie din Decalog). Dacă am alege oricare dintre căile non-trinitariene, am avea un Dumnezeu care e mai puțin Dumnezeu pentru că am avea un Dumnezeu a cărui persoană este nesatisfăcută în propria Ființă înainte de creație.

Aceasta creează la rândul său alte tensiuni. Ioan (unul dintre autorii cei mai explițiți „trinitarieni” din Noul Testament) Îl descrie pe Dumnezeu ca dragoste (1 Ioan 4:8). Prin aceasta, el vorbește despre Însăși Ființa lui Dumnezeu. Este greu să vezi însă cum acest lucru poate fi adevărat dacă Dumnezeu este fie impersonal, fie nu e personal în esență. În plus, dragostea Dumnezeului biblic față de noi este gratuită și plină de har. Într-adevăr, mântuirea noastră depinde de însăși acea calitate (Romani 5:6-8), iar noi suntem chemați să-l urmăm exemplul. Totuși, caracterul dragostei lui Dumnezeu se schimbă dacă Dumnezeu nu este triumf: devine egoist și condiționat, pentru că Dumnezeu este Cel care are nevoie de dragostea noastră ca să se întregască pe Sine.

Cu toate acestea, nu doar caracterul iubitor al lui Dumnezeu este afectat. Există și alte aspecte fundamentale ale caracterului lui Dumnezeu care devin problematice. De exemplu, Biblia pune

accent pe credințioșia lui Dumnezeu. Însă credințioșia este posibilă doar în cadrul unei relații personale existente. Aceleași argumente se aplică atât în cazul credințioșiei ca și în cel al dragostei lui Dumnezeu. Un Dumnezeu care nu este triun înseamnă un Dumnezeu pentru care credințioșia este fie irelevantă, din moment ce nu este personal, fie un Dumnezeu care află ce înseamnă credințioșia atunci când experimentează relații personale cu creația Lui pentru prima dată. Acest lucru este devastator, pentru că înseamnă că nu știm dacă Dumnezeu este întotdeauna credincios – poate descoperim că nu este. Această îndoială erodează siguranța că vom avea un destin cu El.

În mod similar, Broughton Knox remarcă în lucrarea *The Everlasting God [Dumnezeul veșnic]* că, într-un monoteism ne-trinitarian, dreptatea, ca trăsătură a caracterului lui Dumnezeu, devine îndoielnică. Pentru a fi drept, afirmă Knox, trebuie să existe cineva față de care să-ți arăți dreptatea. Cu siguranță, este greu să vezi cum o ființă autogenă, care nu este personală în esență, poate să fie descrisă ca „justă.”

(ii) O diminuare a umanității

Dacă Dumnezeu nu este personal în esență, atunci și noi suntem afectați de acest lucru. Biblia afirmă că noi am fost creați după chipul lui Dumnezeu. Însă, așa cum am văzut mai sus, un Dumnezeu care nu este triun este, în cel mai bun caz, potențial personal. În acest caz, calitatea de persoană trebuie să fie și pentru noi doar potențială și neesențială. Datorită acestui lucru, calitatea de persoană este realmente epifenomenistă pentru noi, așa cum este și în cazul lui Dumnezeu.

Din nou, acest fapt ar avea implicații asupra valorilor identității personale: nici ele nu ar mai putea fi cu adevărat fundamentale. Dimpotrivă, ar trebui să spunem că Dumnezeu a creat un univers

care este indiferent față de aceste lucruri. Așa ceva nu ar fi deloc dezirabil, pentru că ar submina importanța menținerii drepturilor indivizilor și demnitatea rasei în întregime. Aceste lucruri, pe care dorim atât de mult să le protejăm, ar fi doar accidente interesante ale creației și nimic mai mult.

Relevanța Trinității

Biblia prezintă, de fapt, o imagine a lui Dumnezeu care ne împinge într-o direcție trinitariană. Dumnezeu este descris constant ca fiind personal (dragostea și credincioșia fiind calități personale). El este însă descris și ca fiind complet în El Însuși, neavând nevoie de nimic de la creația Sa, aceasta incluzându-ne și pe noi. Pentru ca acest lucru să fie adevărat, natura Lui trebuia să permită ca acele atribute să fi fost reale, nu doar potențiale înainte de creație.

Acest aspect este indicat în pasaje biblice precum cele din Ioan 1:1ff, Evrei 1:1ff și Coloseni 1:15-20, care vorbesc despre coexistența *eternă* dintre Fiul și Tatăl. Existența celeilalte persoane face ca aceste calități să fie reale: urmând argumentul lui Augustin, dragostea are nevoie de un obiect, iar diferitele persoane ale Trinității împlinesc acest criteriu. În plus, așa cum observa Richard de Saint Victor, faptul că există trei persoane în loc de două în cadrul Trinității oferă o dimensiune suplimentară relațiilor personale implicate: Fiul și Duhul *se unesc* pentru a-L iubi pe Tatăl și a face voia Lui. Duhul și Tatăl *se unesc* pentru a-L iubi pe Fiul și așa mai departe.

Astfel, în ceea ce-L privește pe Dumnezeu, Trinitatea subliniază perfecțiunea *personală* a lui Dumnezeu: avem nevoie de aceasta ca o garanție a perfecțiunii caracteristicilor Sale personale și a siguranței noastre cu El.

Totuși, avem nevoie și de doctrină pentru a ne asigura propria identitate și valoare. Pentru că suntem făcuți după chipul lui Dumnezeu, un Dumnezeu personal în esență indică atât faptul că am fost creați să fim ființe personale, cât și că acest aspect al existenței noastre nu este epifenomenist și dispensabil. Avem o bază vitală pentru a susține că suntem persoane, iar acesta ne ajută să răspundem individualismului și uniformității din zilele noastre.

(i) Individualism

Pentru că vorbim de Dumnezeu Însuși ca Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Trinitatea înseamnă că nu aveam un Dumnezeu monist sau „individualist”. Pentru Dumnezeu, identitatea personală se găsește în relații, nu în unitatea autonomă și nediferențiată pe care tind să o susțină Boethius, Descartes și Kant. Noi Îl „localizăm” pe Tatăl făcând referire la relațiile Sale cu Fiul și cu Duhul Sfânt: El Însuși ca Tată este, într-un fel, definit de locul în care se situează față de celelalte persoane ale Trinității (Calvin subliniază acest aspect în *Învățătura religiei creștine*, vol. I, capitolul 13, secțiunea 6). În acest sens, relațiile personale sunt esențiale, nu suplimente opționale. Aceasta implică faptul că noi oamenii, creați după chipul Său, ne cunoaștem cu adevărat mai bine în cadrul relațiilor, nu în izolare.

Doctrina trinitariană oferă un raționament care apără individualitatea fără a degenera în individualism. Putem justifica valoarea comună a fiecărui membru din rasa umană fără să depindem de noțiunea de sine autonom, cu toate problemele care decurg din aceasta.

(ii) Uniformitate

Această înțelegere trinitariană garantează diversitatea mai mult decât uniformitatea. Fiul și Duhul Sfânt au roluri distincte în Trinitate, care se

reflectă, de exemplu, în felul în care Duhul acționează ca un indicator spre ceea ce Tatăl și Fiul au realizat (Fapte 2:1-11) sau modul în care Fiul ascultă total de voia Tatălui (de ex., Ioan 17:4). Deși sunt egale în divinitate, există o diversitate între persoane: ele nu sunt simple clone și nici nu sunt interschimbabile. Egalitatea în valoare nu înseamnă simetria rolului.

Datorită acestui motiv, unele dezvoltări recente ale doctrinei trinitariene par a fi nehibzuite. Se sugerează că există o supunere simetrică reciprocă între persoanele Trinității. Aceasta face că Tatăl să fie interschimbabil cu Fiul și Duhul Sfânt în relațiile dintre Ei. Acest lucru duce la eliminarea individualității persoanelor din cadrul Trinității, din moment ce Ele sunt practic identice. În mod evident, nu este acesta modul în care Sfânta Treime apare în istoria mântuirii. Conform Bibliei, Tatăl nu se supune Fiului: de fapt, 1 Cor. 15:24 face clar faptul că Tatăl este domnitorul suprem după învierea generală și distrugerea răului.

Uniformitatea este dezastruoasă atât pentru doctrina despre Dumnezeu, pentru că face din persoanele Sfintei Treimi unele întâmplătoare, nu esențiale, cât și pentru doctrina despre om, pentru că noi am fi persoane după chipul unui Dumnezeu de tip clonă, ceea ce nu poate garanta valoarea noastră unică de ființe umane. (Acest argument a apărut în timpul discuțiilor despre ordinare pentru a sublinia valoarea femeilor. Ironic, acesta subminează valoarea lor ca ființe umane)

În schimb, doctrina trinitariană corectă ne oferă un raționament pentru a ne vedea ca indivizi unici, nu ca niște clone uniforme și interschimbabile. Ca și în cazul lui Dumnezeu, vedem că relațiile sunt parte constitutivă a ceea ce suntem noi ca persoane, iar diversitatea relațiilor noastre indică o diversitate de persoane care se bucură de aceste relații.

Așadar, eu nu pot fi pur și simplu substituit de către un alt membru al rasei umane în relațiile pe care le am: altcineva nu mă poate înlocui pur și simplu ca prieten, părinte, soț/soție sau copil. Mai degrabă, ei vor forma relații distincte, la rândul lor.

În acest fel, Trinitatea prezintă unicitatea omului care tinde să arate respect față de demnitatea fiecărui individ. Aceasta implică obiectivitate față de drepturile și responsabilitățile omului, iar semnificația acestui fapt într-o lume a relațiilor adesea superficiale este evidentă.

Concluzie

Aceasta înseamnă că relatarea trinitariană despre Dumnezeu ne este necesară. Trebuie să înțelegem și să prețuim atât relația noastră cu El, cât și relațiile unii cu alții. Trinitatea este o doctrină creștină unică și subliniază felul în care credința creștină contribuie la înțelegerea propriilor noastre ființe, a Dumnezeului nostru și a locului pe care noi îl ocupăm în lumea Lui. De fapt, într-o lume care se zbate să valideze valoarea omului, această doctrină poate fi prezentată celor din afară ca una dintre cele mai atractive caracteristici ale credinței noastre, o unealtă pentru evanghelizare și o trăsătură a apologeticii noastre, nu o greșeală pentru care să ne scuzăm.

Rev. Michael Ovey și-a luat licența în jurisprudență și drept civil la Oxford. S-a calificat apoi ca avocat și a formulat proiecte de lege pentru parlament. După obținerea unei licențe în teologie la Ridley Hall, Cambridge, a lucrat ca vicar anglican la All Saints Church, Crowborough, iar recent s-a mutat în Australia pentru a preda doctrine și filozofie la Moore Theological College din Sydney.

